

¶ pari rōne ē in dispēfatōe voti. ¶ **R**ideo
dō q̄ sicut s̄ dicitū ē: votū ē pmissio deo fa-
cta de aliquo qd̄ sit deo acceptum. Quid sit
aut̄ i aliqua pmissione acceptū ei cui pmit-
tit̄: ex eius p̄det arbitrio. Plat̄ at̄ in eccl̄a ge-
rit vicē dei: r̄ iō in om̄tatōe v̄l dispēfatōe
votoz regr̄if̄ plati auctoritas q̄ in p̄sona dī
determinat qd̄ sit deo acceptū: s̄m̄ illud. 2 ad
Cor. 2. **N**ā r̄ ego qd̄ donavi s̄i qd̄ donavi p̄-
pter vos in p̄sona xp̄i. r̄ signat̄er dicit̄: pp̄e
vos: qz oīs dispēfatio petita a plato: debet si-
ri ad honozē xp̄i: in cuius p̄sona dispēfat̄ v̄l
ad utilitatē eccl̄e que est ei⁹ corpus. ¶ **A**d
p̄mūz q̄ dicendum q̄ oīa alia vota sūt q̄rūdā
particulariū opoz: s̄z per religionē hō totaz
vitā suā dei obsego deputat. particulare aut̄
in v̄l includit̄: r̄ iō decretal̄ dicit q̄ reus vo-
ti fracti nō h̄r q̄ tpale obsequium in p̄petuam
religionis observatiā om̄tat. Nec t̄n̄ in re-
ligionez ingrediēs tenet̄ implere vota v̄l ieiu-
niz v̄l orozum v̄l alioz huiusmōdi q̄ eris̄ i se-
culo fecit̄: qz religionē ingrediēs morit̄ por̄i
vite. r̄ t̄n̄ singulares observatiē religionis nō
cōpetunt: r̄ religionis onus satis hoīem one-
rat: ut alia sup̄addere nō oporteat. ¶ **A**d se-
cūdū dō q̄ qdā dixerūt q̄ iō plati possūt in
votis p̄ libito dispēfate: q̄ in q̄libet voto in-
cludit̄ aditional̄ volūtas plati sup̄ioris: sic
s̄ dicitū ē q̄ in votis subditoz pura fui v̄l si-
ly intelligit̄ aditio si placuerit p̄ri v̄l dño: v̄l
si nō remitant̄. r̄ sic subdit̄ absq̄ oī remozsu
p̄scie possēt votū p̄mittere q̄ncūqz sibi a
plato diceret̄. S̄z d̄dicta positio falso inicit̄:
qz cū p̄tās plati sp̄ualis q̄ non ē dñs s̄z dispē-
fator: sit in edificatōem data r̄ nō in destru-
ctōez: vt p̄z. 2. ad Cor. 10. sicut platus nō pōt
imperare ea q̄ s̄m̄ se deo displicēt. s̄ p̄tā: ita
nō pōt. p̄hibere ea que s̄m̄ se deo placēt. s̄.
r̄ t̄ntis opa: r̄ iō absolute pōt hō vouere ea.
¶ **A**d plati t̄n̄ p̄tinet̄ diiudicare qd̄ sit magis
r̄tuosū r̄ deo magis acceptū: r̄ iō i manife-
stis dispēfatio plati non excusaret a culpa:
puta si platus dispēfaret cū aliq̄ sup̄ voto de
ingressu religionis nulla apparētī cā obstā-
te. ¶ **S**i at̄ eēt cā apparēs p̄ quā saltē i dubiū
r̄teret̄: poss̄ stare iudicio plati dispēfāt̄ v̄l
om̄tat̄is: nō t̄n̄ iudicio p̄po: qz ip̄e nō gerit
vicē dī: nisi forte i casu i q̄ id qd̄ vouit eēt ma-
nifeste illicitū: r̄ n̄ poss̄z oportune ad sup̄io-
rē fcurrē. ¶ **A**d tertiūz dō q̄ qz sūm⁹ pōtifer
gerit plenarie vicē xp̄i: i tota eccl̄a ip̄e h̄z ple-

ntendinē p̄tatis dispēfadi i oīb⁹ dispēfabilib⁹
votis. alijs at̄ iteriorib⁹ platis om̄mittit̄ dispē-
fatio i votis q̄ cōit̄ sūt r̄ idigēt̄ frequēti dispē-
fatōe: vt hēant de facili hoies ad quē recur-
r̄t̄: sicut sūt vota pegrinationū r̄ ieiunioz r̄
alioz huiusmōdi. vota hō maiora: puta crinē-
tie r̄ pegratiois t̄re scē referuntur summo
pontifici.

¶ **S**inde cōside

Orādum ē de actib⁹ exteriorib⁹
bns lat̄ie q̄bus aliqd̄ dñū
ab hoīb⁹ assumit̄: qd̄ ē v̄l sa-
c̄m̄ aliqd̄ v̄l ip̄m nomē di-
nitū. s̄z de sacri assumptōe loc⁹ erit tractandū
in tertiā h⁹ opis parte. de assumptōe at̄ nomis
d̄nitini nūc agēdū ē. Assumit̄ at̄ dñū nomē
ab hoīe tripl̄. **1**o p̄ modū iuramēti ad p̄pa-
v̄ba cōfirmāda. **2**o p̄ modū adiuratiōis ad
alios inducendum. **3**o p̄ modū iuocatōis
ad orādū v̄l laudādū. **4**o p̄ de iuramēto agē-
dum ē. Circa qd̄ q̄runt̄ decē. **1**o qd̄ sit iura-
mētū. **2**o v̄t sit licitū. **3**o qui sint comites
iuramēti. **4**o cui⁹ v̄tutis sit act⁹. **5**o v̄t sit
appetēdū r̄ frequētādū tanq̄ v̄tile r̄ bonum.
6o v̄trū liceat iurare per creaturā. **7**o v̄t iu-
ramētū sit obligatoriu. **8**o q̄ sit maior obli-
gatio v̄trum iuramēti v̄l voti. **9**o v̄trū in iu-
ramēto possit dispēfari. **10**o quando r̄ i qui
bus liceat iurare.

¶ **A**d primum sic pro

cedit̄. ¶ **U**t q̄ iurare nō sit testē deū iuocare.
Quicūqz. n. inducit auctoritatē sacre scriptu-
re inducit deū in testimoniū: cuius v̄ba p̄po-
nunt̄ i sacra scriptura. si q̄ iurare ē testē deus
iuocare: q̄cūqz iducit auctoritatē sacre scri-
pture iuraret. h̄ aut̄ ē falsū. q̄ r̄ p̄mū. ¶ **P**. Et
hoc q̄ aliq̄s iducit aliq̄e in testem: nihil ei
reddit̄: s̄z ille q̄ p̄ deū iurat: aliqd̄ deo reddit̄:
v̄r. n. **Mat̄. 5.** Reddes dño iuramēta tua
St Aug⁹ dicit q̄ iurare ē ius vitatis deo red-
dere. q̄ iurare n̄ ē deū testē iuocare. ¶ **A**li-
ud ē officiu iudicis: r̄ aliō test̄: vt ex s̄ dicit̄
p̄: s̄z q̄n̄z iurādo ip̄orat hō dñū iudiciū s̄m̄
illud ps̄. **R**eddidit̄ retribuentib⁹ mibi mala:
decidā merito ab inimicis meis inanis. q̄ iu-
rare nō ē testē deū iuocare. ¶ **S**z qd̄ **Aug⁹**
dicit̄ i qdā s̄m̄ d̄ piurio. **Q**uid ē iurare p̄
deū nisi testis ē d̄s. ¶ **R**. dō q̄ sic ap̄t̄ dicit̄
ad **Debr. 6.** iuramētū ad cōfirmatōez ordiā

confirmatio aut in scibilibus propter hoc fit: quod procedit ex aliquibus naturaliter notis: quod scilicet infallibiliter verum: sed particularia facta contingentia hominum non possunt per rationem necessitatem confirmari. et ideo ea que de his dicitur solent confirmari per testes. Sed humanum testimonium non est sufficiens ad hoc in confirmandum propter duo. primum quod de defectu veritatis humane: quod plerumque in mendacium labuntur: secundum illud psalmi. Deus est occultus locutus est mendacium. 2. propter defectum cognitionis: quod homines non possunt cognoscere neque futura neque cordium occulta vel et absentia: de quibus tamen homines loquuntur et expedit rebus humanis et certitudine aliquod de his habent. et ideo necessarium fuerit recurrere ad dominum testimonium: quod deus neque mentiri potest: neque eum aliquid latere. assumere autem deum in teste dicitur iurare: quod quod per iure introducitur est. ut quod sub iuramento domini testimonium dicitur per hoc habent. dominum autem testimonium quicquid id est ad asserendum presentia vel preterita. et hoc dicitur iuramentum assertorium: quicquid autem inducit dominum iuramentum ad confirmandum aliquid futurum. et hoc dicitur iuramentum promissorium. Ad ea vero que sunt necessaria et per rationem investiganda: non inducitur iuramentum. derisibile. non videtur si quis in disputacione alicuius scilicet vellet propositum per iuramentum probare. Ad primum quod dicitur quod aliud est testimonium dei uti ias datur: quod fit cum aliquis auctoritatem sacre scripture inducit: et aliud est testimonium dei ipso re ut exhibetur: quod fit in iuramento. Ad secundum dicitur quod dicitur aliquis reddere iuramenta deo ex hoc quod implet illud quod iurat: vel quod in hoc ipso quod innocat deum teste: recognoscit eum habere omnium cognitionem: et infallibilem veritatem. Ad tertium dicitur quod alicuius testimonium innocat ad hoc quod testis innocat veritatem manifestet circa ea que dicitur. De autem manifestat an verum sit: quod dicitur duplex. Uno simpliciter revelando veritatem: vel per inspiracionem: vel et per facti dnu dationem: dicitur. s. producit in publicum ea que erant occulta. Alio: per penam meretricis: et tunc simul est iudex et testis: dum puniendo mendacem manifestat mendacium. Et ideo duplex est modus iurandi. Uno quidem simpliciter dei testatorem: sicut cum aliquis dicit: est mihi deus testis: vel coram deo loquor et vel per deum: quod ideo dicitur Aug. Alius modus iurandi est per execrationem: dicitur. s. aliquis se vel aliquid ad se pertinens: ad penam obligat: vel sit verum quod dicitur.

Ad secundum sic pro
cedit. Quod non sit licitum iurare. Nihil enim.

quod prohibetur in lege divina est licitum: sed iuramentum prohibetur in lege divina Math. 5. Ego dico vobis non iurare oio. et c. Et Jaco. 5. dicitur. Ante oia fratres mei nolite iurare. quod iuramentum est illicitum. 4. dicitur. Id quod est a malo videtur esse illicitum: quia ut dicitur Math. 7. non potest arbor mala fructus bonos facere. sed iuramentum est a malo. dicitur enim Math. 5. Sit autem sermo vestrum: est est: non non. quod autem his abundanti est: a malo est. sed iuramentum verum est illicitum. 5. dicitur. Exgere signum divine providentie: est tetare deum: quod est oio illicitum secundum illud Deut. 6. Non tetab dominum deum tuum: sed ille qui iurat verum exgere signum divine providentie dum perit divinum testimonium: quod est per aliquem eum detur effectum. sed verum quod iuramentum sit oio illicitum. 6. dicitur. Dominus deus tuum timebis: et per nomen eius iurabis. 7. dicitur. Quod dicitur quod nihil prohibet aliquid esse secundum se bonum: quod tamen cedit in malum eius quod non verum est eo venienter: sicut sumere eucharistiam est bonum: et tamen quod indigne sumit iudicium sibi maleducit et bibit: ut dicitur. i. ad Cor. xi. Sic ergo in proposito dicitur est quod iuramentum secundum se est licitum et honestum. quod per ex origine et ex fine. Ex origine quod quod iuramentum est introductum ex fide que homines credunt deum habere infallibilem veritatem: et verum omnium cognitionem et provisionem. Ex fine autem quod iuramentum inducitur ad iustificandum homines: et ad finiendum controversias: ut dicitur ad Hebr. 6. Sed iuramentum cedit in malum alicui ex eo quod male utitur eo. i. sine necessitate et cautela debita. ut enim. partem reverentiam habere ad deum et eum ex levi causa teste inducit: quod non presumet et de aliquo viro honesto. Imminet et periculum piurii: quod de facili habet in hoc delinquit: secundum illud Jaco 3. Si quis in verbo non offendit: hic perfectus est vir. Unde et eccl. 23. dicitur. Juratorem non assuescat os tuum: multi enim casus in illa. Ad primum ergo dicitur quod dicitur Hiero. super math. dicitur. Considera quod saluator non per deum iurare prohibuit: sed per celum et terram: habet enim pelemeta iurandi pessimam consuetudinem habere iudei noscunt: sed ista ratio non sufficit: quia Jacobus addidit: neque per alium quod cumque iuramentum. Et ideo dicitur quod sicut Aug. dicit in li. 3. mendacium: quod apertus in epistolis suis iurans offendit quod accipiendum esset quod dicitur est: dico vobis non iuratur oio: ne. i. iurando ad facilitatem iurandi perveniat. et ex facilitate iurandi ad consuetudinem. et a consuetudine in piurium decedat. et ideo non invenit iurasse nisi scribens ubi consideratio cautior non habet linguam dicitur pitem. Ad secundum dicitur quod sic Aug. dicit in

li. de fmonone dñi in monte si iurare cogeriſ :
ſcias de neccitate venire infirmitates eoz q-
bus aliqd ſuades: que utiq; iſfirmitas maluz
ē. itaq; nō dixit: qđ amplius ē: malum eſt: tu
.n. nō malū fateris q bñ vteris iurātōe: vt al-
teri pſuadeas qđ vtrū pſuades. ſed a malo ē
illius cui iſfirmitate iurare cogeriſ. ¶ Ad
tertium dō q ille q iurat nō tētāt deū: qz nō
īplozāt dñū auxiliū abſq; vtilitate z neccita-
te. z p̄terea nō exponit ſe alicui piculo ſi de-
teſtimoniū adhibere noluerit ī p̄nti. adhibe-
bit autē p̄ certo teſtimōiū ī futuro qñ illumi-
nabit abſcōdita tenebrarū: z māſteſtabit cō-
ſilia cordiū: vt dñ. i. ad Cor. 4. z illud teſti-
oniū nulli iurātī deſiciet: vñ p̄ eo: vñ ſ eum.

Ad tertium ſic proce-

d. ¶ Uideſ qz icōueniēter ponant̄ tres comi-
tes iuramēti: videlicet iuſticia: iudiciū: z veri-
tas. ¶ Ea. n. qz vnū includit̄ in alſo nō ſūt cō-
numerāda tanq; dñſa: ſz hoz triū vnuz inclu-
dit̄ in altero: qz vitas ē p̄ iuſticia ſz Tullii
iudiciū autē ē act' iuſticiae vt ſ h̄bitum ē. ḡm
cōueniēter ponunt̄ tres comites iuramenti
¶ P̄. Multa alia regrunt̄ ad iuramentū. ſ.
deuono z fides p̄ quā credem' deū oīa ſcire
z mētiri nō poſſe. ḡ vñ qz iſufficiēter tres co-
mites iuramēti enumerētur. ¶ P̄. Dec tria
ī quibet ope humano regrēda ſūt: nihil. n. qz
fieri ſ iuſticia: aut v̄itate: aut ſine iudicio ſz
illud. i. ad Abimo. 5. Nihil faciēs ſine p̄iudi-
tio. i. ſine p̄cedēti iudicio. ḡ h̄ tria nō magis
debēt aſſociari iuramēto q̄ alyſ humanis
actib'. ¶ P̄. 5 ē qđ dñ. Jere. 4. Iurab: vinit
dñs in v̄itate ī iudicio z iuſticia: qđ exponēs
Diero' dicit. Anima duertē dū ē qz iuſuran-
dū hoz hēt comites. ſ. v̄itate iudiciū z iuſti-
ciā. ¶ P̄. dō qz ſic ſ dicitū ē: iuramētū non
ē bonū niſi ei q bñ vtiſ iuramēto. Ad bonuz
aut vſū iuramēti duo regrūtur. p̄ quidem qz
aliqs nō leuiter ſz ex neccia cā z diſcrete iu-
ret: z q̄tū ad h̄ requirit̄ iudiciū. ſ. diſcretōis
ex pte iurātis. ¶ 2' q̄tū ad id qđ p̄ iuramētū
oſfirmat̄: vt. ſ. neq; ſit falſū: neq; ſit aliqd illi-
citū: z q̄tū ad h̄ regrit̄ veritas p̄ quā aliqs
iuramēto oſfirmat̄ qđ ver' ē: z iuſticia p̄ quā
oſfirmat̄ qđ licitū eſt. iudicio aut caret iura-
mētū incautū: v̄itate aut iuramētū mēdax:
iuſticia aut iuramētū iniquū ſine illicitum.
¶ Ad primū ḡ dō qz iudiciū non ſumit̄ h̄ p̄
executōe iuſticiae: ſed p̄ iudicio diſcretōis: vt

dicitū ē: neq; ēt veritas h̄ accipit̄ ſm qz ē p̄
iuſticiae: ſed ſm qz ē quedā cōditio locutiōis.
¶ Ad ſecūdū dō qz deuotio z fides z oīa h̄
modi q̄ exigunt̄ ad debitū modū iurādi: itel-
ligūt̄ in iudicio: alia n. duo prinēt̄ ad rē de
qua iurat̄ vt dicitū ē: q̄nis poſſz dici qz iuſti-
cia p̄tinet ad cām p̄ quā iurat̄. ¶ Ad tertium
dicendum qz ī iuramēto ē periculū magnū
tū p̄pter dei magnitudinē cui' teſtimoniū
inuocatur: tum etiam p̄pter labilitatem lin-
gue humane: c' vba iuramēto oſfirmātur. z
iō huiusmōi magis regrunt̄ ad iuramētum
q̄ ad alios humanos actus.

Ad quartum ſic pro-

cedit̄. ¶ Uideſ qz iuramētū nō ſit actus reli-
gionis ſue latrīe. Actus. n. latrīe ſūt circa ali-
qua ſacra z diuina: ſed iuramēta adhibētur cir-
ca p̄trouerſias hūanas: vt ap̄ls dicit̄ ad Hebr.
.6. ḡ iurare nō ē act' religiōis ſue latrīe. ¶ P̄.
Ad religiōnē p̄tinet cultum deo offerre: vt
Tullius oicit. ſz ille qz iurat̄ nihil deo offert:
ſed deū inducit̄ in teſtē. ḡ iurare nō ē actus
religionis ſue latrīe. ¶ P̄. Finis religiōis ſue
latrīe ē reuerētiā deo exhibere. hoc autē nō
eſt finis iuramēti ſz potius aliqd v̄bum oſfir-
mare. ḡ iurare nō ē act' religiōis. ¶ P̄. 5 ē
qđ dñ. Deut. 6. Dñm deū tuū timebis: z ipſi
ſoli ſeruiēs: ac p̄ nomē illi' iurabis. loq'̄ autēz
ibi de ſeruitute latrīe. ḡ iurare eſt act' latrīe.
¶ P̄. R̄ ſideo dō qz ſic ex dicitis p̄: ille qz iurat̄
inuocat dñū teſtimoniū ad oſfirmādū ea q̄
dicit. nihil aut oſfirmat̄ niſi p̄ aliqd qđ certi-
ē z pot': z iō in h̄ ipō qz hō p̄ deūz iurat̄ p̄ſi-
teſ deū potiorē: v̄tpote cui' v̄itas ē indeſe-
ctibilis z cognitio vſis. z ſic deo aliq' mō re-
uerētiā exhibet. ¶ Uñ z ap̄ls dicit̄ ad Hebr. 6.
qz hoīes p̄ maiores ſe iurat̄. Et Diero' dicit̄ ſi
p̄ Math. qz qz iurat̄: aut venerat̄: aut diligit
eū p̄ quē iurat̄. ¶ P̄. h̄ ēt dicit̄ ī p̄ metaph. qz
iuramētū ē honorabiliſſimū. exhibere autē re-
uerētiā deo p̄tinet ad religiōnē ſue latrīe.
¶ Uñ manifeſtū ē qz iuramētū ē act' religiōis
ſue latrīe. ¶ Ad p̄mūz ḡ dicendum qz in iu-
ramēto duo oſſiderant̄. ſ. teſtimoniū qđ iud-
cīſ z hoc ē dñū: z id ſup quo inducīſ teſti-
moniū: vñ qđ facit̄ neccitatē teſtimoniū iud-
cēdi: z h̄ ē hūanū. p̄tinet ḡ iuramētū ad reli-
gionē rōe p̄mi: nō aut rōe ſecūdi. ¶ Ad ſcōs
dō qz ī h̄ ipſo qz aliquis aſſumit̄ deū ī teſtē
p̄ modū iuramenti p̄ſiteſ eum maiorē: qđ

ptinet ad dei reuerentiā: et sic aliqd offert do
.f. reuerentiā et honore. Ad tertiu dō q oia
que facim⁹ debemus in dei reuerentiā facere
et iō nihil phibet si in hoc ipō q intēdimus
hoiem certificare: deo reuerentiā exhibeam⁹
sic. n. debem⁹ aliqd in dei reuerentiā facere vt
ex hoc utilitas pximis pueniat: quia etiam
deus operatur ad suam gloriā et nostraz
utilitatem.

Ad quintum sic pro

cedit. **U**t q iuramētū sit appetēdū et frequē
tandū tanq̄ utile et bonū. Sicut. n. votū est
act⁹ latric: ita et iuramētū: sed facere aliqd ex
voto est laudabili⁹ et magis meritoriū: qz vo
tū est act⁹ latric vt supra dictū ē. ḡ pari rōne
facere et dicere aliqd cū iuramēto est lauda
bilis: et sic iuramētū ē appetēdū tanq̄ p se
bonū. **P**. Diero dīc sup Math. q qui iu
rar: aut venerat: aut diligit eū per quē iurat:
sed venerari aut diligere deū ē appetēdum
tanq̄ p se bonū. ḡ et iuramentū. **P**. Jura
mētū ordiā ad cōfirmatōez seu certifiatōez
f; q hō cōfirmat suū dēz bonū ē. ḡ iuramētū
ē appetēdū tāq̄ bonū. **S**z ē qd dī Eccl.
23. **U**t multum iurās replebit iniquitate. **Et**
Aug dicit in li. 5. mēdacii: q pceptū dñi de
phibitōe iuramēti ad h̄ positū est: vt quātū
in te est nō affectes vt q̄i p bono cū aliqua
delectatōe appetas insinradū. **R**o dō q
id qd nō querit nisi ad subueniēdum alicui
defectui: nō numerat inter ea que sūt per se
appetēda: sed inter ea que sūt necia: sicut p3
de medicina que queritur ad subueniēdum
infirmitati. iuramētū aut q̄ritur ad subueni
endū alicui defectui: q. s. vn⁹ hō alteri disere
dit: et iō iuramētū nō ē hēndū int̄ ea que sūt
p se appetēda sed int̄ ea que sūt huic vite ne
cessaria: qbus indebite vti⁹ qcumqz eis vti⁹
vltra terminos necitatis. **U**nde **Aug** dicit i
li. de finone dñi i mōte. **Q**ui intelligit non i
bonis. i. p se appetēdis: s; in necessarys iura
tōem hñdā: refrenat se q̄tum pōt vt non ea
vtat nisi necitas cogat. **A**d p̄mū ḡ dō q
alia rō est d̄ voto et iuramēto: nā p votū ali
qd in dei reuerentiā ordinam⁹: vnde ex h̄ ipō
fit religionis act⁹: sed in iuramēto eoz reuerē
tia diuini nois assumit ad pximi cōfirmatōez
et iō illud qd iuramēto cōfirmat nō pp̄ h̄ fit
religionis act⁹. qz fm finē morales act⁹ sp̄s
soutiunt. **A**d secūdum dicēdū q ille qui

iurat vti⁹ qdē veneratōe aut dilectōe ei⁹ p
quē iurat: nō aut ordinat iuramētū ad vene
radū aut diligēdū eū p quē iurat: s; ad aliqd
aliud qd ē necium p̄nti vite. **A**d tertium
dō q sicut medicina ē utilis ad sanādū: et tū
q̄to magis ē vtuosior: tanto mai⁹ nocumen
tū inducit si non debite sumat: ita et iuramē
tū vtile qdem est ad cōfirmatōem: tū q̄to
ē magis venerādū tanto ē magis piculoluz
nisi debite inducatur: qz vt dī Eccl. 23. **S**i
frustraerit. i. decepit fratrem: delictū ip̄ius ē
ip̄sū erit: et si dissimulauerit q̄i p simulatōez
iurādo falsū delingit dupl̄r. qz. s. simulata eg
tas est duplex iniquitas: et si in vanū iurauerit
.i. sine debita cā et necitate nō iustificabit.

Ad sextum sic proce

dit. **U**t q nō liceat p creaturas iurare. **P**icif
.n. **Math. 5.** Ego dico vob nō iurare dō: n3
p celū neq; p̄trā: neq; p hierosolymā: neq;
p caput tuū: qd exponēs **Diero** dicit **Consi**
dera q hic saluator: nō p deū iurare phibuit
sed p celū et terrā. **P**. **P**ena non obe
tur nisi culpe: sed iurati p creaturas adhibe
tur pena. dī. n. 22. q. i. **C**lericū p creaturaz iu
rantē acerrime obiurgādū si p̄stiterit i vitio
excōicandū placuit. ḡ illicitū ē p creaturas
iurare. **P**. **J**uramētū ē actus latric sic dī
ctū est. sed cult⁹ latric nō debet alicui crea
ture: vt p3 **R**o. p. ḡ non licet iurare p aliquā
creatura. **S**z ē q **Joseph** iurauit p salu
tē **Pharaonis**: vt legit **Gen. 42.** **E**x cōsuetudi
ne et iurat p euāgelii et p religas et per scōs.
Ro dō q sicut s̄ dictū est duplex ē iuramē
tū. **U**nū qdē qd sit per simplicē cōstatōem:
in q̄tū. s. testimoniū dei inuocat. et hoc iura
mētū iurit dīne vitati sicut et fides. fides at
ē p se qdē et p̄ncipalr de deo q est ip̄a vitas.
secūdario aut de creaturis i qbus vitas dei
relucet: vt supra bitū est. et s̄ iuramētū p̄n
cipalr referē ad ip̄m deū cui⁹ testimoniū in
uocat. secūdario aut assumūtur ad iuramē
tū aliq̄ creature: nō fm se: sed in q̄tū in eis
diuina veritas manifestat: sicut iuram⁹ per
euāgelii. i. per deū cui⁹ vitas in euangelio
manifestat: et p sanctos q hāc vitates credi
derūt et obseruauerūt. **A**lius aut modus iu
radū ē p execratōem. et in h̄ iuramēto indu
cī creatura aliq̄ vt in qua diuinū iudiciū ex
erceat. et sic solet hō iurare p caput suū aut
p filiū suū: aut p aliquā aliā rē quam diligit.

scut 7 ap'ls iurauit. 2. ad Cor. p. dicens. Ego
testē deū innoco i aiaz meā. Q' aut' Joseph
p salutē Pharaonis iurauit: vtroq; mō itel
ligi p' r' v' p modū execratōis q' salutē Pha
raonis obligauerit deo: v' p modū testatio
nis q' testādo v'itatē dīne iusticie ad e' exe
cutōez p'ncipes terre cōstituūtur. Ad p'mū
g' dō q' dñs p'hibuit iurare p' creaturas: ita
q' eis adhibeat reuerētia dīna. Q' Hiero'
ibidē subdit: q' iudei p' angelos 7 cetera h' i
iurātes: creaturas venerabāt dei honore. 7
eadē rōne puniēt fm canones c'icus p' crea
turā iurās: qd ad blasphemā infidelitatis p'ri
net. Q' in seqnti cap. d'f. Si q's p' capillū dei
v' caput iurauerit: vel alio mō blasphemā
d' deū vsus fuerit: si in ecclastico ordine ē de
ponat. Et p' hoc p' r' r' s'io ad scdm. Ad ter
tium dō q' cultus latrie adhibetur ei c' te
stimōiū iurādo iuocatur. 7 iō p'cipitur Exo.
.23. p' nomē ext'noz deoz nō iurabitis. non
aut' exhibet cultus latrie creaturis q' iuramē
to assumūtur fm modos p'dictos.

Ad septimum sic pro

cedit. Videt' q' iuramētū nō hēat vim obli
gandi. Inducit. n. iuramētū ad cōfirmādum
v'itatē ei' qd d'f. sed q' aliq's dicit aliqd de
futuro: v'ez dicit et si nō eueniat qd dicit sic
Paulus quis nō iurēt Corinthū sicut dixe
rat: nō tñ ē mēt' v' p' 2. ad Cor. p. q' v' q'
iuramētū nō sit obligatoriu. P. Virt' nō
ē v'ituti d'ia: v' d'f in p'dicamētis. sed iuramē
tū ē act' v'itutis: v' dicitū ē. q' nō aut' esset d'
v'ituti: aut in aliqd ei' impedimētū si q's sua
ret id qd iurauit: sicut cū aliq's iuret se facē
aliqd p'ctm: v' cū iuret desistere ab aliq' ope
v'itutis. g' iuramētū nō sp' ē obligatoriu. P.
Q' aliq's iur' p'pellit ad h' q' sub iuramē
to aliqd p'mittat: sed tales a iuramenti nexi
bus sūt per romanos p'ntifices absoluti: v' t'
h' ex de iureiur. c. v'ez in ea. q. 2. c. g' iuramē
tū nō sp' est obligatoriu. P. Nullus p'ot
obligari ad duo opposita: s' q' nō oppositū ē
qd itēdit iurās: 7 qd intēdit ille cui iuramē
tū p'stat. g' iuramētū nō p'ot sp' ē obligatoriu
S' d' qd d'f. Math. 5. Reddas v'no iu
ramēta tua. R' dō q' obligatio refer' ad
aliqd qd ē faciēdū v' dimittēdū. vnde non
v' respicere iuramētū assertoriū qd ē de p'ri
ti v' de p'terito: neq; ē iuramētū de his q' s'c
p' alias cās fiēda: sic si q's iuramēto assereret

q' cras pluria eēt futura s'z solū i his q' sunt
fiēda p' illū q' iurat. Sic at iuramētū asserto
riū: qd ē de p'terito v' de p'nti v'z h' v'itatē:
ita ē 7 iuramētū de his q' sūt fiēda a nob' in
futur: 7 iō v' r' u' q' iuramētū h'z q'daz obliga
tōem: diuersimode tñ: q' in iuramēto qd ē
de p'terito v' p'nti: obligatio ē nō resp'cū rei
q' iā fuit v' ē: s'z respectu ipsi' act' iurādi: v' f.
iuret id qd iā v'ez ē v' fuit. s'z i iuramēto qd p'
stat de his q' sūt fiēda a nob': obligatio cadit
e' sup' rē quā aliq's iuramēto firmauit. Te
nes. n. aliq's v' faciat v'ez eē id qd iurauit: ali
ogn' d' est v'itas a iuramēto. Si at ē talis res
q' in ei' p'rate nō fuit: d' est iuramēto discre
tōis iudiciū: nisi forte qd erat ei possibile q' n'
iurauit f' d' d' ei impossibile p' aliq' euetū: pu
ta cū aliq' iurat se pecuniā soluturū q' ei post
modū v' l' furto subtrahit: tūc. n. v' excusat'
eē a faciēdo qd iurauit: s'z teneat facē qd i se
ē: sicut etiā ē circa obligatōem voti dixim'
Si vero sit qdem possibile fieri: sed fieri nō
debeat: vel q' ē p' se malū: vel q' est boni im
peditiuū: tūc iuramēto d' est iusticia: 7 ideo
iuramētū nō ē seruādū in eo casu quo ē pec
catū v' boni impeditiuū. fm. n. Aug. v' r' u' q'
eoz v'git in deteriorē exitū. Sic g' dō ē q' q'
cunq; iurat aliqd se facturū: obligat ad id fa
ciēdū ad h' q' v'itas impleat: si tñ alij duo co
mites assint. s. iudiciū 7 iusticia. Ad p'mū
g' dicendū q' aliud ē de simplici v'bo: aliud
d' iuramēto i q' d' nū testimoniū iplorat. sus
fiē. n. ad v'itatē v'bi q' aliq's dicat id qd p'po
nit se facturū: q' h' iā v'ez ē in sua cā. s. i. p'posi
to faciētis: s'z iuramētū adhiberi nō v'z nisi i
re de qua aliq's firmē cert' ē. 7 iō si iuramen
tū adhibeat p' p' reuerētia diuini testimony
quod iuocaf: obligatur hō v' faciat eē v'ez
id qd iurauit fm sua possibilitatē: nisi i dete
riorē exitū vergat: v' dicitū ē. Ad scdm dō
q' iuramentū p'ot vergere in deteriorē exitū
dupl'r. Vno modo q' ab ipō p'ncipio habet
peiorē exitū: v' q' est fm se malū: sicut cū ali
quis iurat se patratū adulteriū: siue q' est
maioris boni ipeditiuū: puta cū aliq's iurat
se nō intraturū religionē: vel q' nō fiet c'icus
aut q' nō accipiet platōem in quo casu expe
dit eū accipere: vel si qd aliud ē huiusmodi. h'
modi. n. iuramētū a p'ncipio ē illicitū: disse
renter tñ: q' si quis iuret se facturū aliquid
peccatū: 7 peccat iurando: 7 peccat iuramen
tum seruando. si quis aut' iurat se nō facturū

aliq̄ melius bonū: qđ tñ facē nō tenet. peccat qđ iurādo inq̄tū ponit obicē spūi scō q est boni ppositi inspirator: nō tñ peccat iuramētū seruādo: s; mltō melius facit si nō seruet. **Alio** vergit in deteriorē exitū ppter aliqđ qđ de nouo emerferat: qđ fuit ip̄remediātū: sicut p; in iuramēto **Derodis** q iurauit puelle saltanti se datur qđ petisset. **H. n.** iuramētū poterat eē a pncipe licitū intellecta de bita dōtōe. s. si peteret qđ dare deceret: sed impletio iuramētū fuit illicita. vñ **Amb:** dicit i p̄ de officys. **Est** 3 officū nōnūq̄ pmissū soluere sacm: sicut **Derodes** q necē **Johānis** p̄stauit: ne pmissū negaret. **Ad** t̄tū dicit qđ in iuramēto qđ q̄s coact⁹ facit duplex ē obligatio. **Una** qđe qua obligat hōi cui aliqđ pmittit: ⁊ talis obligatio tollit per coactōem: quia ille q vim intulit: hic meref vt ei pmissū nō seruet. **Alia** ē at obligatio q̄ q̄s deo obligat ut impleat qđ p nomen eius pmissit: ⁊ talis obligatio non tollit i foro cōsciētie: q; magis d; dānū tpale sustinere q̄ iuramētū violare. pōt tñ repetere in iudicio qđ soluit: vt plato denunciare: nō obstat q̄ d̄tū iurauit: q; tale iuramētū vergeret in deteriorē exitū: esset. n. 3 iusticia publicā. **Rōmani** autē pontifices ab huiusmodi iuramētis hoīes absoluerūt: nō q̄i decernētes hui⁹ modi iuramēta nō eē obligatoria: s; q̄i hui⁹ modi obligatōes ex iusta causa relaxātes. **Ad** quartū dicit qđ q̄i nō ē eadē iurātis itērio ⁊ ei⁹ cui iurat: si h̄ p̄tuit ex dolo iurantis: d; iuramētū suari fm sanū intellēm ei⁹ cui iuramētū p̄staf. **Vñ** **Jfido** dicit. **Qua** cunq; arte v̄bor; q̄s iuret: d; tñ q̄ scie testl ē ita accipit sicut ille cui iurat intelligit. **Et** q̄ h̄ itelligat de dolo iuramēto p; id qđ subdit: dupl; reus fit: q; ⁊ nomē dei i vanuz assumit: ⁊ primū dolo capit. si autē iuras volū nō adhibeat: obligat fm intērdem iurātis. **Vñ** **Greg** dicit. 27. moral. **Humane** aures talia v̄ba n̄ra iudicāt: q̄lia foris sonāt. diuina v̄o iudicia talia foris audiūt: q̄lia ex int̄mis p̄ferūtur.

Ad octauum sic pro
cedit. **Vñ** q̄ maior sit obligatio iuramētū q̄ voti. **Votū** n. ē simplex pmissio: sed iuramētū supra pmissionē adhibet diuinū testimonium. q̄ maior ē obligatio iuramētū q̄ voti.

R. **Debili** solet p̄ fortius confirmari: sed vo

tū interdū confirmat iuramēto. q̄ iuramētū ē fortius q̄ votū. **P.** **Obligatio** voti causat ex animi delibatoe vt s̄ dictū ē. obligatio at iuramētū cāt ex diuina x̄itate cuius testio nū inuocat. cū q̄ vitas dei excedat delibatoem hūanā: vt q̄ obligatio iuramētū sit fortior q̄ obligatio voti. **Sed** 3. **Per** votuz obligat aliq; deo. p iuramētū aut obligat aliq; in dū hōi: magis aut obligat hōi deo q̄ hōi. q̄ maior ē obligatio voti q̄ iuramenti.

R. **Dicendū** q̄ v̄traq; obligatio. s. voti et iuramētū causat ex aliq; diuino: aliē tñ ⁊ aliē. nā obligatio voti cāt ex fidelitate quā deo debem⁹: vt. s. ei pmissū soluam⁹. obligatio at iuramētū cāt ex reuerētia quā debem⁹ ei ex q̄ tenemur q̄ verificemus id qđ per nomē ei⁹ pmittim⁹. ois aut infidelitas irreuerētia cōtinēt. sed nō ouertit. vt. n. infidelitas subiecti ad d̄m eē maxima irreuerētia. ⁊ iō votū ex rōne sua magis ē obligatoriu q̄ iuramētuz.

Ad p̄mū qđ qđ q̄ votū est pmissio non q̄ cunq; sed deo facta: cui infidelē esse grauissimū est. **Ad** secūndū dicit qđ iuramētū nō adhibet voto q̄ aliqđ firmius: sed vt per duas res imobiles maior firmitas habeatur. **Ad** tertiu dō q̄ deliberatio ai dat firmitatem voto q̄tum ex pte vouētis est: hēt tñ maiorē firmitatis cām ex pte dei cui votū offertur.

Ad nonum sic proce
dit. **Vñ** q̄ nullus possit dispēfare i iuramēto. **Sicut** n. vitas regit ad iuramētū asserozū qđ ē de p̄terito vel p̄nti: ita ad iuramētū pmissozū: qđ ē de futuro. s; nullus pōt cū aliq; dispēfare q̄ de p̄ntib⁹ vel p̄teritis iuret 3 vitatē. q̄ etiā nullus pōt dispēfare q̄ nō faciat aliq; eē v̄z id qđ cū iuramēto i futuz pmissit. **P.** **Iuramētū** pmissozū inducū ad vtilitatē eius cui sit pmissio: sed ille vt v̄ nō pōt relaxare: q; ē 3 reuerētia d̄nā. q̄ mltō miu⁹ p̄ aliq; pōt sup h̄ dispensari. **P.** **In** voto qlibet eps pōt dispēfare: exceptis q̄ busdā votis que soli pape reseruātur: vt s̄ h̄ tū est. q̄ pari rōne in iuramēto si esset dispē sabile qlibet eps posset dispensare: qđ tamē v̄ eē 3 iura nō q̄ v̄ q̄ in iuramēto possit dispē sari. **Sed** 3 ē q̄ votū ē maioris obligationis q̄ iuramētū: vt s̄ dictū est. sed i voto pōt dispē sari. q̄ in iuramēto. **R.** **Dō** q̄ sic s̄ dictū ē: necitas dispē satois tā in iuramēto

q̄ in voto ē ppter b̄ q̄ id q̄ in se v̄l v̄r cōfi-
deratū ē v̄tile z honestū: z fm̄ aliquē p̄icu-
larē euetū p̄t eē inonestū z nociuū: q̄d nō
p̄t cadere nec sub lege nec sub voto. **¶** At
aliqud sit inonestū v̄l nociuū repugnat h̄is q̄
debēt attēdi i iuramēto. nā si sit inonestū re-
pugnat iusticie: si sit nociuū repugnat iudi-
cio. z iō pari rōe ēt i iuramēto disp̄sari p̄t
¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ disp̄satio q̄ sit i iu-
ramēto nō se extēdit ad hoc q̄ aliqd i iura-
mētū fiat. hoc. n. ē ip̄ossible cū observatio
iuramēti cadat sub p̄cepto d̄ino: q̄d ē idisp̄-
sabile. sed ad b̄ se extēdit disp̄satio iuramē-
ti vt id q̄d sub iuramēto cadebat sub iuramē-
to nō cadat q̄i nō ex̄is debita mā iuramēti
sicut z de voto s̄ dixim⁹. mā aut iuramenti
assertorū q̄d ē de p̄terito v̄l p̄nti: in quādam
nccitate iā trāsit: z imutabilis facta est. z iō
disp̄satio nō refer̄ ad mān: s̄ refer̄ ad ip̄s
actū iuramēti. v̄n talis disp̄satio directe ef-
fet i p̄ceptū diuinū: s̄ mā iuramēti p̄missio-
ri ē aliqd futuz q̄d variari p̄t: ita. s. q̄ i aliq̄
euetū p̄t eē illicitū z nociuū: z p̄ sequēs
nō eēt debita mā iuramēti. z iō disp̄sari
p̄t i iuramēto p̄missorio: q̄ talis disp̄satio
respicit mān iuramēti z nō d̄iat p̄cepto di-
uino de iuramēti obsuatōe. **¶** Ad sc̄d̄z d̄d̄
q̄ hō p̄t alteri p̄mittere aliqd sub iuramē-
to dupl̄r. **¶** Uno q̄ p̄mittit aliqd pertinens
ad v̄tilitatē ip̄s: puta si sub iuramēto p̄mit-
tat se seruituz ei v̄l pecuniā datuz: z a tali p̄-
missione p̄t absoluerē ille cui p̄missio facta
ē. intelligit. n. iā ei soluisse p̄missū q̄n facit d̄
eo fm̄ eius v̄tilitatē. **¶** Alio p̄mittit aliq̄s alci
q̄d p̄tinet ad honorē dei: vel v̄tilitatē aliorū:
puta si aliq̄s iuramēto p̄mittat alicui se in-
tratuz religionē l̄ aliqd opus pietatis factu-
rū. z tunc ille cui p̄mittit nō p̄t absoluerē
p̄mittētē: q̄ p̄missio nō est facta ei p̄ncipali-
ter: sed deo: nisi forte sit interposita d̄ditio ra-
tione cuius possit. s. si illi videbit̄ cui p̄mitti-
tur v̄l aliqd aliud tale. **¶** Ad tertium d̄d̄ q̄
quādoq̄ illud quod cadit sub iuramēto p̄-
missorio ē manifeste repugnās iusticie: vel
q̄ est p̄m̄: sicut cū aliquis iurat se facturū
homicidiū: v̄l q̄ ē maioris boni impeditiū
sicut cū aliq̄s iurat se non intratuz religionē
z tale iuramētū disp̄satio non indiget. s̄
in p̄ casu tenet aliq̄s tale iuramētuz nō fua-
re. in 2° aut casu licitū est z seruare z nō ser-
uare: vt s̄ dictū ē. **¶** Quōq̄ vero aliqd sub iura-

mēto p̄mittit de quo dubiū ē v̄trū sit licituz
v̄l illicitū: p̄ficiū vel nociuū aut simpl̄r aut
in aliquo casu. z in b̄ p̄t qlibet ep̄s disp̄sa-
re. **¶** Quōq̄ vero sub iuramēto p̄mittit aliqd
q̄d ē manifeste licitū z v̄tile: z i tali iuramē-
to nō v̄t h̄re locū disp̄satio v̄l cōmutatio:
nisi aliqd melius occurrat ad cōm v̄tilitatē
faciēdū: q̄d maxime videt̄ p̄tinere ad p̄tātē
pape q̄ hēt curā v̄lis ecclē v̄l etiaz absoluta
relaxatio: q̄d etiaz ad papā pertinet: z in oib⁹
general̄r q̄ ad disp̄satiōem rex ecclēsticārū
p̄tinet sup̄ quas hēt plenitudinē p̄tātis: sic
z ad vnūquēq̄ p̄tinet irritare iuramētū q̄d
a sibi subditis factū ē circa ea q̄ eius potesta-
ti subditur. sicut p̄t irritare iuramētum
puelle: z vir vxoris: vt dicit̄ Nūeri. 30. sicut z
sup̄ra de voto dictū est.

Ad decimum sic pro

cedit. **¶** Videt̄ q̄ iuramētū non ipediat per
aliquā cōditōem p̄sone v̄l t̄pis. **¶** Iuramētuz
.n. ad cōfirmatiōem iudicis: vt p̄z per aplm̄ ad
Hebr. 6. s̄z cuiuslibet uenit cōfirmare dictū su-
um: z quolibz t̄pe. ḡ v̄t q̄ iuramētū nō impe-
diat p̄ aliquā cōditōem p̄sone v̄l t̄pis. **¶** P̄.
P̄ius ē iurare p̄ deū q̄ p̄ euāgelia. **¶** Unde
Christo dicit̄. Si aliq̄ cā fuerit: modicū vide-
tur facere q̄ iurat per deū: s̄z q̄ iurat p̄ euāge-
lia maius aliquid fecisse v̄t: q̄bus d̄d̄ est. **¶** Iul-
ti. scripture p̄t deū facte sūt: nō d̄s p̄t scri-
pturas: sed cuiuslibet cōditōis p̄sone z quoli-
bet t̄pe in cōi locutōe cōsueuerūt iurare per
deū. ḡ m̄to magis licitū est eis iurare p̄ euā-
gelia. **¶** P̄. Idē nō catur ex cōtrarijs causis:
q̄z h̄re cāe sūt d̄ioz. sed aliq̄ excludunt̄ a iu-
ramēto p̄pter defectū p̄sone sicut p̄ueri añ
q̄tuordeciz ānos: z etiaz illi q̄ semel fuerunt
piuri nō ḡ v̄t q̄ aliq̄ pbibeant iurare: vel p̄-
pter dignitatē: sicut c̄lici: aut etiaz p̄pter t̄pis
solēnitatē. **¶** P̄. Nullus hō viuēs i hoc mū-
do est tante dignitatis sicut angelus. **¶** d̄. n.
Matth. xi. q̄ qui minor ē i regno celoz: ma-
ior est illo. s. Johanne baptista adhuc i mū-
do viuētē. sed āgelo cōuenit iurare: dicit̄. n.
Apoc. 10. q̄ āgelus iurauit p̄ viuētē in secta
seclorū. ḡ nullus hō p̄pter dignitatē debz ex-
cusari a iuramēto. **¶** S̄z s̄ ē q̄d h̄t. 2. q. 5.
p̄ter byter vice iuramēti p̄ scām cōsecratio-
nē introget. **¶** Et. 22. q. 5. d̄. Nullus ex ecclē-
stico ordine cuiq̄ laico q̄c̄q̄ super sancta
euāgelia iurare p̄sumat. **¶** P̄. d̄d̄ q̄ in iura-

